ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 51. Чернівці, дня 17. (30. грудня) 1904. Рік VII.

Крепацка доля.

Наші предки відбиваючись колись від Польщі та пристаючи до Росиї гадали, що тепер будуть жити ліпше. Але в сім они дуже помиляли ся. На місце панів польских прийшли московскі, які як воронє присіли наші землї і при помочи росийского уряду стали висисати наше селяньство. Росийский уряд, єднаючись з Україною за славного гетьмана Богдана Хмельницкого, обіцював хоронити наші права, нашу свободу. Обіцював, а відтак подоптав ногами свої обіцянки. Вперед понівечив козацтво, аби Україна не була єму страшна а там позаводив на Україну своїх салдатів. Після того покасував наші права, позабирав наші землї і пороздавав між своїх панів або таки наших перевертнїв, що пішли на службу ворогам так само як нинїшні киринники. Ба православні росийскі царі, на яких наші предки надіяли ся як на спасеніє, відобрали мужикам волю. Року 1783. заводить цариця Катерина II. крепацтво т. є панщину в тій части України, що звали ся Гетьманщиною і слобідщиною а відтак підтвердила єго в краях, що забрали із Польщі, яку тоді поділено між Росию, Австрию та й Пруси. В 1796 роцї завів Катеринин син Павло крепацтво і у вільних з давен давна степах, які названо Новоросиєю.

І тоді засьпівав гірко наш нарід ось таку пісню:

Наступила чорна хмара — настала ще й сива
Була Польща, була Польща, та стала Росия;
Син за батька не одбуде, а батько за сина!
Живуть люде, живуть люде, живуть слободою;
Іде мати на лан жати разом із дочкою.
Прийшли вони до ланочку: помагай нам, Боже,
І сьвятая неділенька, велика госпоже!
Сїли-ж вони обідати, — гіркий наш обіде!
Оглянуть ся назад себе, аж оконом їде.
Приїхав він до ланочка, нагай розпускає:
— „Ой чом же вас, вражих людий, по троє не [має?“
Ой зачав же їх оконом лаяти та бити:
— „Ой чом же вам, вражим людям, снопів не [носити?“
А в нашого оконома червоная шапка,
Як прийде до панщини, — скаче як та жабка.
А в нашого оконома шовкові онучі;
Плачуть, плачуть бідні люде, із панщини йдучи
Повблазили волам шиї, бідним людям руки...
Ой ярини по півтори, а зимени копу! —
Треба стати поправитись хоч якому хлопу!
Змолотити, і звіяти, і в шпихлїр собрати,
А в вечері по вечері та на варту стати.
Прийшли-ж вони до шинкарки: „дай, шинкарко, [кварту;
Випем з жалю по стакану, та й станем на варту!“
Ходить попик по церковцї, у книжку читає;
— „Ой чом же вас, добрих людей, у церкві [немає“. —
— Ой як же нам, добродїю, у церкву ходити?
Од неділї до неділї кажуть молотити!

Оттакого прийшло ся зажити. Оттак прийшло ся гарувати від неділї до неділї на панів. А пани дідичі без ріжницї чи они були католики, чи православні, а від-

так чи хрещені чи нехрещені однаково поводили ся з людьми. Однаково жили з їх праці, однаково обставили їх економами, осавулами, війтами, лановими, десятниками, гуменними, пригонцями і. и. посїпаками узброєними нагайками, якими гонили людий на роботу, якими надїляли обильно безборонних мужиків за всяку вину й невину і за то, що своїх дочок у двори пускати не хотїли...

Не стало крепацтва, нестало вже й панщини, але люди не повинні забувати того, що колись було. Бо те горе лихо, що ми переживали, стоїть записане кервавими буквами у наших серцях. Тимто й знати се треба, що добра мужикам сподївати ся не по панах, не по панотчиках, що пішли у паньску службу, хочби они кричали на цїлий рот про своє православіє але в правдивих приятелях народу, що безвпинною працею старають ся о те, щоб наше селяньство зістало просьвічене, щоб добуло свої права та щоб могло само дбати про себе! *Яр. Вес.....ий.*

Кривди Русинів на поли церковнім.

(Промова посла Пігуляка виголошена на соймовім засїданю з дня 4. листопада 1904.)

(Дальше).

Москалики в ласцї.

Щоби руский нарід ослабити і звести на манівцї підпомагає церковна власть між духовеньством і мирянами кацапів, бо у всїх руских справах підпирає она панотцїв, що признають ся до Москалїв, хоч їх всїх можна порахувати на пальцях, а також і сьвітскі кацапскі товариства, за те рускі народні сьвященики і товариства зазнають лише нехтованя і переслїдуваня. Се йде так далеко, що за часів управи митрополита Репти стало ся вперве таке, що 6 тогорічних богословів зачало записувати ся за Москалїв(!), а за те двох руских питомцїв, що витревали при своїм, зазнали важких побоїв. При послїдних соймових виборах опирала ся консистория тільки на таких пан-отцях, що явно признають ся до московщини як оо. Велегорский, Драбик, Богатирець, Артимович, Тофан, Василь Козарищук із Рогізної і Евген Козак. Виданє руских котехізмів спинює консистория всїми можливими способами. Аби добути виданє малого руского катехізму треба було Русинам бороти ся з консисториєю цїлих **24** роки! Але лиш той перший руский учебник появив ся, то консистория наклад тої книжочки перебрала собі, щоби не допустити до нового виданя сеї книжочки, якої перший наклад швидко вичерпав ся. Через се стала руска молодїж шкільна в коротким часї вже знов без свого катехізму. Я мусїв доперва інтерпелювати в тогідній соймовій сесиї, а князь Гогенльоге мусїв ужити свого могутного впливу, аби запевнити на будуче

Ґр. Лев Толстой.

Суратска кофейня.

В індійскім містї Суратї була кофейня. Там зходились подорожні та чужоземцї із всїх країв і часто говорили між собою.

Зайшов туди раз перский учений богослов. Цїле своє житє стремів він до пізнаня сути Божої і читав і писав про те книги. Довго він думав, читав і писав о Бозї, аж стратив розум, помішалось єму все в голові і він дійшов до того, що перестав вірити в Бога.

І довідав ся про те цїсар і вигнав єго з перского царства.

Так-то цїлий свій вік роздумував нещасливий богослов над першою причиною й єму помішало ся в голові; і замість зрозуміти, що в него розуму не стало, зачав він думати, що нема вже висшого розуму, що управляє сьвітом.

Сей богослов мав раба африканьского, що ходив за ним скрізь. Богослов зайшов до кофейнї, а Африканець лишив ся на дворі за дверми, сїв на камень і пік ся на сонци; він сидїв і відганяв від себе мухи. А богослов ляг в кофейнї на диван і сказав дати собі чашку опіюма.[1]) Коли випив чашку і опіюм почав розривлювати єго мозок, звернув ся він до свого раба.

— Щож, нїкчемний рабе, — сказав богослов. — Скажи менї, як ти думаєш, є Бог чи нема?

---

[1]) опіюм, напиток з зеленого маку; дурить дуже.

видаванє учебників релїґії для руского народа через державне видавництво книжок шкільних.

Загальне положенє Русинів.

Загалом представляє ся положенє руских вірних в нашій диєцезиї ось так:

Наша консистория приписує Русинам, як маємо говорити й писати, ба позволює собі у Русинів оцінювати доброту рускости. Таж то лиш тамтої соймової сесиї чули ми, як консисторский совітник Бежан, який ледви вміє по руски читати а ще меньше й писати, не соромив ся удержувати в сїй високій палаті, що він знає лїпше руску мову як унїверситеский професор рускої мови й лїтератури др. Стоцкий! Лиш кількох панотчиків, що вважали за відповідне пристати до Москалїв, як Велегорский, Драбик, Кисїлевский, В. Козарищук, Богатирец, Антонович, Тофан і Евген Козак мають в консисториї ласку і у всїх справах дають їм грати ролю Русинів. За те рускі, котрі не хочуть заперечувати своєї рускости, дізнають переслїдувань найріжнороднїйшого рода. Найзнаменнїйшим приміром на се може послужити о. Мелетїй Галїп в Брідку. Отсей наймирнїйший, найскромнїйший, найгіднїйший а остаточно і найвизначнїйший сьвященик днїстряньского деканату та загалом перлина сьвященичого стану в цїлім краю вже посивів у своїй благороднїй працї, а ще й до нинї не відзначено єго навіть золотим обійчиком. Ба що більше, після послїдних соймових виборів відобрано єму незначний впрочім чин архиєпископского асистента о один рік борше, нїм скінчила ся шістьлїтна каденция.

А се за те, що о. Галїп не йшов при виборах рука в руку з такими православними, як поляки Лїсковацкий і Гальбан.

Оттак консистория враз із 80% своїх панотцїв вже від 24 років руский нарід занедбує, непокоїть, завдає тому народови всяких можливих пакостий. Она старає ся єго спинити всякими можливими способами і в кождій народній їх просьвітній справі. На всї скарги і просьби народу і єго законних заступників, щоби той побурюючий нелад, який шкодить не народови але й церкві, консистория глуха вже від двайцять чотирох років. А теперішний митрополит др. Репта дає народови відчувати не християньску любов і лагідність, але свою силу і упір.

Становище правительства.

Щож робить правительство, яке допустило до сего сумного стану, який живо обходить цїлий край? На всї скарги і просьби о поміч відповідає воно в одно: „Церква рядить ся сама!“ Оттаке то! Митрополит каже, що він не може нїчо зробити тому, бо не має власти до караня панотцїв а правительство ховає ся за видуману собою автономію. Як так буде йти далї, то сумна доля Русинів у пра-

---

— Розуміє ся, що є! — сказав раб і витягнув сейчас із за пояса маленького деревляного болванчика. — А ось — сказав раб, — се Бог, що хоронить мене від коли я жию на сьвітї. Бог сей зроблений із сука того самого сьвятого дерева, котрому покланяють ся всї в нашій сторонї.

Почули сю бесїду між богословом і рабом люди, що були в кофейнї і здивувались.

Дивним здавалось їм питанє богослова а ще більше дивним відповідь раба.

Один браманець[2]), що чув слова раба звернув ся до него і сказав:

— Нещасливий без'умче! Чи мож думати, щоб Бог находив ся за поясом в чоловіка? Бог є оден — Брама. І той Брама більший як цїлий сьвіт, бо сотворив сьвіт. Брама є одинокий, великий Бог; той Бог, для якого вибудовані божницї на берегах ріки Ґанґес, той Бог, котрому служать Єго одинокі сьвященники — жрецї Брамани. Лише ті жрецї знають правдивого Бога; Минуло вже двацять тисяч лїт, і кілько то не змінило ся в сьвітї, — а жрецї ті лишають ся такими, як були завсїгди, тому що Брама, одиний, правдивий Бог опікує ся ними.

Так сказав браманець і думав, що побідить всїх, але єму відповів присутний европейский міняр гроший:

— Нї, — сказав він. — Храм правдивого Бога не в Індиї. І Бог не опікує ся кастою браманцїв! Правдивий Бог не

[2]) Браманцї — приклоники індийского Бога Брама; їх віра дуже стара.

вославній церкві не поправить ся ніколи! Правительство придивлює ся із заложеними руками до сего, як руский нарід всїх сил докладає, аби уратувати від занепаду свою питому славяньску церкву. Єго ексцеленция президент мінїстрів др. Кербер будучи в Чернівцях сказав навіть приймаючи консисторию, що преосьвященний сповнив надії, які покладало на него правительство, виносячи єго на митрополичий престол.

(Конець буде.)

Із Січового руху.

Із Вителївки.

Отворенє нового січового коша в Вителївцї кіцманьского повіту відбуло ся в неділю 25. грудня с. р. в стодолї місцевого учит. С. Семенюка. З причини заверухи прибуло мало посторонних гостий, за те простора стодола була заповнена по береги місцевими селянами ріжного віку і пола. Збори отворив учитель С. Семенюк, привитав зібраних і пояснив цїли ваги зборів і предложив на батька січового надуч. з Лашківки В. Івасюка, на що збори однодушно згодили ся. Надуч. В. Івасюк обняв провід, покликав на секретаря учит. п. Лїсного і попросив акад. п. Клима о поясненє статута членам. П. Клим поучував зібраних про значінє і цїль Січий і заохочував їх, щоби численно вписували ся в члени. Відтак наступив вибір старшини і торжественне роздїленє відзнак та врученє прапора. До старшини увійшли: уч. Стефан Семенюк, кошовий, Митро Куєк, осаулом, Михайло Бойчук писарем, Тодор Карпюк, скарбником, Іван Михайлюк хорунжим, Захарій Куєк, 1. читарем, Віктор Бойчук 2. читарем, Мафтей Бойчук 3. чит., Николяй Карпюк 4. чит., Іван Ливанчук сурмачем, Мафтей Михайлюк учителем. По зборах зложив желаня новому кошеви батько зборів надуч. В. Івасюк в імени лашківскої Січи, акад. п. Клим яко голова акад. тов. „Союз“ в Чернівцях і акад. А. Сабат яко представитель акад. тов. „Січ“ в Чернівцях. Наконець подякував батько січовий присутним за їх численне зібранє, заохотив Січовиків, щоби заложили між собою курс анальфабетів щоби брали ся до закладаня пасїк, і підніс в своїй промові трикратне „Многая лїта“ в честь нашого монарха. По відсьпіваню „Гей там на Горі Січ іде“, „Не пора“, „Ще не вмерла“, довго ще гуторили наші товариші з кіцманьскими і лашківскими Січовиками, відтак розійшлись піднесені на духу домів.

Гість.

Із Черепківцїв.

Просимо се наше письмо видрукувати в „Рускій Радї“, аби знала цїла Буковина

є Бог браманцїв, але Бог Абраама, Ісаака і Якоба. І правдивий Бог опікує ся тілько своїм народом ізраільским. Від початку сьвіта любив і любить Бог без перестанку лише наш нарід. І коли наш нарід тепер розсїяний по землї, то се тілько проба, бо Бог — як і обіцяв — знов збере свій нарід в Єрусалимі, поставить на ново чудо старинне, Єрусалимский храм, і зробить Ізраіля владїтелем над всїми народами.

Так сказав жид і заплакав. Він хотїв ще й далї говорити, але єго перебив присутний Італїянець.

— Неправду говорите, — сказав Італїянець до жида. Ви підсуваєте Богови несправедливість. Бог не може любити оден нарід більше, як другого. Противно, коли Він і опікував ся давнїйше Ізраілем, то ось минуло вже 1800 років, як Бог розсердив ся і в знак свого гнїву скоротив житя того народу і розсїяв єго по землї, так що та віра не тілько не розповсюджує ся, але лиш дене-де затримує ся. Бог не любить жаден народ більше нїж другого, але кличе всїх, що хотять спасти ся, в лоно єдиної римо-католицкої церкви, без якої немож спасеня осягнути.

Так сказав Італїянець. Але тут був і протестантский пастор[3]); він поблїд і відповів католицкому місіонареви:

— Як можете говорити, що лише в вашій вірі можливе спасенє? Знайте-ж

[3]) Протестантизм — Ісповіданє засноване нїмцем Мартином Лютером в 16. віцї. Тому називає ся їх церква також і лютераньскою. В церкві лютеранів нема образів і вони вірують лиш в то, що писано в евангелію. Їх сьвященники звуть себе пасторами—пастир, пастух.

як наші селяни не можуть спамятати ся, що то є добре а що зле. Чи вірете чи ні, що наше село не хоче свою долю поліпшити. Черепківці — се таке село, що в нім дуже трудно зробити що доброго, бо тут один тягне до ліса а другий до біса. Знана річ, що найтяжше те ярмо, котре люди накладають на себе самі. А між нашими селянами є ще богато таких, що за що будь, за найменшу користь готові продати все і наложити на себе чуже ярмо. У Черепківцях таких є досить. Що се не байка, але таки правда, послухайте дальше. У нас в Черепківцях засновує ся „Січ“ але дуже трудно зібрати людий до товариства, бо наші селяни слухають богато бріхні, що їм розповідають вороги народу тай говорять, що то „Січ“ є дуже не добра. Один каже, що як хто запише ся до „Січи“, то піде у другий край, а другий каже, що має іти на війну, а третий каже, що будуть брати по єдному та будуть замикати до арешту. Такі то ідуть бріхні селом. То зато в нас дуже трудно зібрати до товарисвта. Нас записало ся 30 членів і таки маєм надію в Бога, що отворимо „Січ“. Але просимо нам порадити, що нам зробити з ворогами які нам так киринять і кидають колоди під ноги. *Іван Олійник.*

(Від редакциї. Як хто хоче зробити щось доброго, той мусить бороти ся із ворогами доброї справи а з приятелями кривди і темноти. Але тим, що є вороги нема що зражувати ся, лиш треба йти сьміло вперед.

Сего хиба вже й не потребуємо задавати, що ті всї вісти, які пускають вороги про „Січи“ є бріхнями. Про се може кождий легко переконати ся із иньших сіл, де позаводжено „Січи“, які є вже і в серетскім повіті в Глїбоці і Камені. Всякої поради, якої Вам треба в справі основаня „Січи“, можете одержати від Вашого Вп. п. посла сов. А. Малика, тільки треба до него по се звернути ся.)

Киринники мають голос!

Не рад рак, що дістав по зубах, але ще й ногами дриґає. Оттаке із нашими киринниками. При послїдних виборах повинні вже були увидїти докладно, що про них думає нарід, наш хоче згоди, єдности і працї, тому повибирав своїми заступниками людий, що зробили за одну сесию тільки змін на лїпше, як ще жадний сойм. А ла те киринникам сказав: Проч від нас паньско-московскі запроданцї! Най вас вибирають дїдичі а не ми. Та пани мають все своїх послів і киринників тримають намість слуг, які беруть до того ще й обрік із московских рубликів. От видите тут жмінка киринницких неробів місто по-

---

бо, що спасені будуть лиш ті, котрі будуть після Євангелія у дусї служити Богови і правдї по закону Ісуса Христа.

Сидїв тут і Турок, що служив в Суратськім урядї цловім; він покурював файку і обернув ся тепер з важним виразом до обох християн.

— На дармо ви віруєте так в правду своїримскої віри, — сказав він. Вже шість сот років тому назад замінена ваша віра правдивою вірою Могамета[4]). І, як самі видите, правдива віра Могамета розповсюджує ся чим раз більше і в Европі і в Азиї і навіть в просьвіченім Китаю. Ви самі признаєте, що Бог відвернув ся від жидів і доказуєте се тим, що жиди винародовують ся і що віра їх не розповсюджує ся.

Признайте тому правду віри Могамета, бо ся віра велика і розповсюджує ся чим раз більше. Лише ті спасуть ся, що вірують в послїдного Божого пророка, Могамета. І то тілько приклонники Омара а не Али, бо приклонники Али не вірні.

На сї слова хотїв перский богослов, що належав до секти Али, відповісти. Але між тим підніс ся в кофейнї великій спір між присутними чужинцями рідних вір і ісповідань. Були тут абисиньскі християни, індійскі лами, ізмаелїти і огнопоклонники[5]).

[4]) Могамет родив ся в Арабії, був спершу купцем, а відтак заснував 622 р. по Хр. могаметаньску віру, до якої признають ся Турки, Араби, Єгиптяни і багато иньших народів всего до 200 мілїонів душ); дїлять ся на 72 секти, між якими секта приклонників Омира і Али.

[5]) лами — сьвященники; ізмаелїти — арабска секта: огнопоклонники — Індійцї, що поклоняють ся гоневи.

правити ся, та працювати для добра народу ще таки подіють ся на паньску ласку і зібрали ся того тижня на своє собранія, на якім ґвавтами про „укроиноманів“ аж похрипли ся до того ще й ходили до краєвого президента, аби касував „Січи“, аби заводив рентові оселї, аби не позволив учителям наводити нарід на розум, а що найважнїйше, аби не предкладав до цїсарского потвердженя нових законів громадских, які виривають нарід із рук усяких пявок. Про тото собраніє напищемо більше другим разом. Тут лиш скажемо, що киринники пішли від президента із довжезним носом а рівночасно отворили й найтемнїйшому очи, що вони є противні тому, що добре народови, а радїби аби наш нарід далї був у рукахрпанів і коршмарів. Тимто й тоті коршмарскі Іванки мусїли упоминати ся за своїх опікунів, але того ходу їм руский нарід нїколи не забуде і дасть добру відплату.

Дописи.

Із Кучурова великого.

Недїля дня 11. грудня с. р. була для Кучурова вел. дуже сьвяточною днинoю. Сеї днини засїяло гурток честних ґаздів нашого села зерно аж під три для нашого села головні річи.

Вже чотири дни наперед повідомив проводир нашої читальнї п. господ. Ананій Карча ц. к. старостяо в Чернівцях, що задумує в недїлю дня 11/12. скликати перед загальні збори до основаня консумцийного товариства „Взаїмна вигода“ і просив о відступлене одної шкільної кімнати.

Коло 2-ої години з полудня зійшло ся понад 300 ґаздів нашого села на сей збір а то перед школу сьв. Марії. В школу не пускали; пан надучит. Семен Бришук вибрав ся мимо непогоди на дворі на польоване. Він народним товариствам, які хочемо заснувати так само прихильний як і Рускій касї, до якої мало коли являє ся, про читальню шкода й згадувати, „цьомиха“ або отець добродзїй бувають для декого милїйшим товариством — як рускі селяни...

З великою трудностию удало ся нам просити „пана служащого“ се їшколи, щоби нас пустив. Ми розпочали нараду — аж тут вбігає Бришукова слуга і кричить: „Паня деректорка казала, щоби Ви всї зараз забрали ся із школи, бо пішле за двірником“ — на то відповіли ми що і ц. к. староство знає о нашій сегодн. нарадї. Панї деректорцї було то не досить, бо ось єї слуга побігла до двірника з короною, щоби той нас розігнав. Двірник відповів їй: „Най она мастить голову собі з ними а я там не йду“. От і зблямувала ся наша енерґічна панї. — Нараду проводив далї

Всї змагали ся о сути Бога і о тім якби поклоняти ся Єму. Кождий хотїв доказати, що лише в Єго сторонї знають правдивого Бога і знають, як Єго поважати треба.

Всї змагали ся, кричали. Лише оден присутний Китаєць, ученик Конфуція[6]), сидїв смирно в кутку кофейнї і не мішав ся в сей спір. Він пив чай, слухав, що говорили, але сам мовчав.

Турок замітив єго, звернув ся до него і сказав:

— Подіпри хоть ти мене, добрий Китайче! Ти мовчиш, а міг бись щось сказати в мій хосен. Я знаю, що до вас до Китаю входять тепер ріжні віри. Ваші купцї казали менї вже не раз, що Китайцї між всїми вірами уважають віру могаметску найлїпшою і приймають єї радо. Підіпри ж мої слова і скажи, що думаєш про правдивого Бога і Єго пророка.

— Ая, ая! скажи, що думаєш, — звернулись до него і другі.

Китаєць, ученик Конфуція, запер очі, подумав, відтак втворив їх, витягнув свої руки з широких рукавів своєї одежі, зложив їх на грудех і заговорив тихим, спокійним голосом.

— Мої панове! — сказав він менї — здаєть ся, що людске самолюбство каламутить найбільше єдність людий в релї-

[6]) Конфуцій (Конфучче) — учений пророк (600 р. перед Хр.) в Китаю (краю азийскім).

вже згаданий п. А. Карча а то вибравши учит. п. Николая Топущака за свого заступника а учит. п. Віктора Соневицкого за писара. Заступник проводатора п. Топущак заняв зараз слово і пояснив в просторій бесїдї так гарно значінє сего товариства, що на перший поклик пристало до него 160 членів. По зборах пішли ми до читальнї, де зібрав ся великий здвиг парубоцтва. Все парубоцтво вписали оба пани учителї в нове товариство „Січ“. По сїм розійшов ся весь нарід домів а лишили ся лиш самі видїлові читальнї і каси а то пани господ. Ан. Карча, Николай Пентелейчук, Дмитро Сливоцкий, Прокоп Яцко, Тодор Цуркан, Михайло і Юлїян Суховерский, Леонтій Цїкаляк як і також 2 учит. п. Топущак і п. Соневицкий, хоть встид людям казати, що д в а, бо маєм їх в нашій громадї аж 14. — Сї видїлові стали радити як би то стягнути ся на власну хату. Конець сеї наради був величавий бо ще того дня купила читальня за 3.000 корон нову красну з пятьма кімнатами хату. Коло хати є також 5 пражин города і молоденький садок. На другий день поїхали всї до міста де зробили контракт і подали статути о зареєстрованє товариства „Взаїмна вигода“ і статути о затвердженє товариства „Січ“. — Ми розпочали дуже красне дїло — та що розпочати легко, коби ще був конець тому дїлу, бо бачите ми не маєм жадної помочи. Оба учит. Топущак тай Соневицкий мають велику силу ворогів. А прочий збір учительский про піднесенє нашого народу, про єго товариства не дбають, от і учительки дбають більше про строї а пр. другий директор п. П. хоч мужицкий син щось про селян забуває, на збори до читальнї не являє ся, а за те намагає „чесати по волоски“. Та ми міркуємо що они таки порозуміють, що їх обовязком працювати над народом, а тодї всїм нам стане лїпше.

Що чувати в сьвітї.

В Австриї, як се всїм вже звісно, годї привести до якогось ладу в радї державній. Через те тоту раду розпущено домів, а президент мінїстрів др. Кербер старав ся за той час поладнати партиї, аби можна на ново скликати парлямент, який би вже міг успішно радити. Але се єму не вело ся отже через то а ще й через тото, що він сам заслаб — попросив др. Кербер цїсара, аби позволив єму зложити свій уряд. До тепер ще не знати, чи цїсар на то згодить ся чи нї. — Кажуть, що др. Кербер хотїв пробувати завести так лад, що мав розвязати раду державну, аби люди вибрали може лїпших послів. Але до сего не допустили польскі пани,

---

ґійних поглядах. Коли потрудите ся мене вислухати, то я обясню вам се прикладом.

З Китаю до Сарати виїхав я на анґлїйскім корабли, що об'плив був цїлий сьвіт. По дорозї стали ми при східнім берегу острова Суматри, щоби набрати води. На полудне вийшлисьмо на сушу й сїли на берегу, над морем, в тїни високих пальм, недалеко від села мешканцїв сего острова. Нас сидїло кілька людий з ріжних країв.

Заким ми сидїли, підійшов до нас слїпий.

Як ми пізнїйше довідали ся, ослїп сей чоловік від того, що дивив ся надто довго і вперто на сонце, бо хотїв зрозуміти, що то таке сонце. Він хотїв єго пізнати, щоби заволодїти сьвітлом сонця.

Намагав ся він довго. Користував ся всїми науками; єму хотїло ся зловити соняшних лучів і закоркувати їх в бярівочцї.

Довго він так намагав ся і дивив ся все на сонце і неміг нїчого зробити; а з ним стало ся лише те, що єго заболїли від сонця очи і він ослїп.

Тодї сказав він сам до себе: — Сьвітло соняшне не плинність, бо як би воно було плинностю, то єго мож би переливати і воно кивало би ся від вітру, як вода. Сьвітло соняшне також і не огонь, бо колиб воно було огнем, гасилоб' ся у водї. Сьвітло також і не дух, бо єго видко; і не тїло, бо єго не мож кивати, мацати. Колиж сьвітло соняшне нї плинність, нї огонь, нї дух, нї тїло, то воно — нїчо.

(Конець буде.)

яких є дуже богато в парляменті. Они боять ся виборів як сьвяченого огню, бо їх вибирають лиш хрунї, яким треба би було знов купувати дреглїв і сивухи.

В Угорщинї також не лїпше дїє ся. Там противні урядови посли нїяким сьвітом не допускали до нарад за тото, що їм вкорочено посольскі права. Недавно потоpощили тоті посли всю обстанову, що була в соймі. Через то сойм вже в друге відрочують а 5. сїчня будуть розписані нові вибори.

В Росиї тепер так як би запалив. Через тото, що у війнї гине дуже богато людий, виходить на верха, що „чиновники“ та урядники нарід безкарно обкрадають та дуже его гноблять — то усї чесні просьвічені люди домагають ся, аби цар надав конституцию. Але проти того спирають царя попи тай иньші чорні духи, але народ мусить собі таки як нинї то завтра вибороти тото, що єму належить ся.

От бачите в Росиї люди боруть ся, жертвують своє житє за конституцию, а наші москвофули хотїлиби нового ярма для нашого народу. Отгака то худоба ті кацапи.

В війнї є тільки нового, що Японцї збирають нову армію, яка піде до Манджуриї на Куропаткіна. Під Портом Артура роблять Японцї щораз нові поступи. Ось передвчера здобули нове укріплене Ерлюнчан тай забрали притім 47 росийских армат.

Всячина.

Товариство „Взаємна Вигода“ в Юрківцях складає щиру подяку Вп. Петрови Войновскому надуч. з Оршівцїв, що подарував сему Товариству 100 фляшок. Василів, дня 11. грудня 1904 — *Юрій Князький.*

Самоубийство дезертира. В селї Чернилеві, тернопільского повіта, добуто сими днями з води трупа росийского дезертира Франца Сольского з Козлова, в сїдлецкій ґубернії. В листї писанім по французски, а найденім при трупі, повідомлює небіжчик, що туга за жінкою і дїтьми довела его до самоубийства.

Маєток за любов. Леді Турнер, дочка анґлїйского ґенерала Альфреда Турнера заплатила 652.000 К. за те, що віддала ся з любови. Єї отець, Генрик Вітінґ, записав дочцї ту суму під услівєм, що ті гроші перейдуть на власність каси заосмотреня льондоньскої полїциї, коли дочка віддасть ся против волї матери і брата. Жінка Генрика Вітінґа померла перед вінчанєм дочки, син же помершого а брат леді Турнер, опираючи ся на воли вітця висловленій в завіщаню, видав їй процес, коли она віддала ся і виграв его, а каса заосмотреня льондоньскої полїциї придбала 652.000 корон.

В нападї божевільства появив ся дня 12 с. м. на двірци зелїзничім у Ваднї на Угорщинї властитель більшої посїлости Конрадин де Больок і уоружений трема револьверами почав стріляти до присутних на двірци осіб. Кількоро людий зранив, зчинила ся метушня і післано по жандармерию. Два жандарми, котрим Больок грозив також револьвером, вистрілили до божевільного. Поцїлений в голову і груди, упав нещастний трупом на місци.

Мир підчас війни. З поля війни доносять: Над рікою Ша, якраз по серединї межи боєвими лїнїями обох противників, єсть якийсь горб, а в тім горбі печера, котра дивним дивом служить в день за криївку Японцям, а в ночи росийскій пікетї. Японцї перші впали на гадку, щоби завести зносини зі своїми росийскими товаришами. Коли одного вечера виходили з печери, лишили в нїй фляшку горівки, а коло неї чемний лист, в котрім жалувати ся на то, що їх „други вороги“ коли рано виходять з печери, лишають єї дуже нечисту, а то прецї шкідливо для здоровля обох сторін. Се помогло, бо коли Японцї на другий день прийшли до печери, застали єї вже чисто виметену. Крім того лишили Росияни рубля за горівку і лист, в котрім казали, що они чули, що Японцї дуже зле обходять ся зі взятими в неволю Росиянами; отже нехай они їм дадуть тепер відповідь і оправдають ся. На другий вечер лишили Японцї письмо в печері, в котрім доказують своїм „другам ворогам“, що то неправда, бо поправдї росийским плїнникам в японьскій неволи дуже добре веде ся. — Від тої пори згадана печера служить за межинародну почту для обох армій.

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.